

The background of the cover is a painting of a stormy landscape. Two large, gnarled trees are the central focus, their branches leaning heavily to the right, indicating a strong wind. The sky is filled with dark, swirling clouds, and the ground is a mix of brown earth and sparse vegetation. In the distance, a small, simple building is visible on the left, and a lone figure stands near a fence on the right. The overall mood is one of desolation and the power of nature.

КЛАСИЦИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Емилија Бронти

Ветрњи Вис

Превод Бранислава Г. Ромчевића

Наслов оригинала: *Wuthering Heights*, by Emily Brontë.

Наслов превода: *Ветрњи Вис*, од Емилије Бронти.

Аутор превода: Бранислав Г. Ромчевић.

Друго издање (интернетско). Број примерака: отворен интернетски тираж.

Уредник, издавач и штампар: Бранислав Г. Ромчевић, Новоградска 14, Београд.

Место и година штампања: Београд, 2017.

© **2009 Бранислав Г. Ромчевић**. Сва права придржава Бранислав Г. Ромчевић. Ниједан део ове публикације не сме се репродуковати, држати у систему за похрањивање, или се преносити и умножавати у било ком облику или било којим путем – електронски, механички, фотокопирањем, снимањем звука или слике, или на било који други начин, нити икако комерцијално користити – без претходне писмене сагласности Бранислава Г. Ромчевића.

Ова електронска књига је у формату ADOBE PDF, са забраном копирања и штампања.

Садржај

О писцу и књизи	4
<i>Ветрњи Вис</i>	8
Појмовник преводиочев	431

О ПИСЦУ И КЊИЗИ

Емилија Џејн Бронти (1818–1848), енглеска списатељка и песникиња, рођена је у Торнтону код Бредфорда, у грофовији Јоркшир, као друга од трију сестара и пето од шесторо деце у породици Патрика Бренвела Бронтија, англиканског капелана. Коју годину после њеног рођења, породица се преселила у село Хеворт, на западу исте грофовије, где је Емилија, уз кратка избивања, живела до своје преране смрти. По свом пунолетству, опробала се као учитељица у једној школи за младе госпођице у близини града Халифакса, али ју је носталгија вратила кући после шест месеци, да би потом, једно краће време, са сестром Шарлотом похађала приватну школу у Бриселу.

Млада Емилија одрасла је у окружењу литерарно надарене породице, јер су још и две њене сестре, Шарлота и Ана, и брат, Патрик Бренвел Бронти, стекли имена у енглеској књижевности. На жалост, породица је била подложна туберкулози, тако да су сви ови Бронтијеви од ње и умрли млади.

Емилијин дар за поезију открила је старија сестра Шарлота, па су три сестре касније објавиле заједничку збирку песама, под мушким псеудонимима – да избегну

предрасуду јавности према женским ауторима. Годину дана пред смрт, Емилија објављује свој једини роман, „Ветрњи Вис“, под истим псеудонимом – „Елис Бел“.

„Ветрњи Вис“ је повест о незнаном находу Хитклифу, ког добростојећи фармер, власник имања и куће „Ветрњи Вис“ у пусти у Јоркширу, доноси кући са свог пута у Ливерпул и одгаја га као своје омиљено дете, противно вољи највећег дела породице. Изузетак је мала Катарина, која с њим заједно одраста. После смрти фармерове, судбина Хитклифова се погоршава: старији син, Хиндли, враћа се у Ветрњи Вис као ожењен, Хитклифа шаље међ обичне раднике на имању, и насилнички управља имањем. Хитклиф необично воли Катарину, а и она њега – али се ипак удаје за Едгара Линтона, сина власника Мајура Дроздов Крст у близини. Хитклиф преконоћ нестаје, да би се појавио после неколико година као одрастао и добростојећи човек. Он започиње своју брижљиво планирану освету. Хиндлију, који је сад удовац, постепено, на коцки, узима цело имање, тако да овај убрзо умире, уништен развратним животом и алкохолом. С Катарином и њеним мужем, Едгаром, одржава лицемерно пристојне односе, а у међувремену заводи Едгарову млађу сестру, Изабелу, и жени је. Комплексан однос с Катарином доводи до кризе и њене душевне и телесне болести, и, коначно, до

смрти на порођају. Изабела бежи од куће због Хитклифове намерне окрутности, рађа сина, а после извесног броја година и она умире. Хитклифов и Изабелин син, Линтон, једини је законски наследник Мајура Дроздов Крст, пошто Едгар нема мушких потомака. Сви планови Хитклифови усмерени су на то да се докопа тог имања и уништи породицу Едгарову. Он узима свог сина у Ветрњи Вис, па на превару успева и да га ожени Катом, Едгаровом и Катаринином ћерком. Околности, потпомогнуте његовом безосећајношћу и окрутношћу, иду му на руку: умиру и Едгар и Хитклифов син, и Хитклиф постаје господар обадва имања. Он сад живи особењачки у Ветрњем Вису, васпитава Хиндлијевог сина Хертона да буде неук и сиров, а своју младу снају презире и злоставља. Ипак га муче духови прошлости, највећма сећање на Катарину и морбидна чежња да се с њом сједини у смрти. Зачетак љубави између Хертона и младе Катарине указује му на јаловост његове освете, због које се он ипак не каје. Тако непокајан и умире, једне кишовите ноћи, и бива сахрањен на сеоском гробљу, до Катарине, чији гроб је сад закриљен Едгаровим и његовим.

Јаки описи душевних стања, окрутности и безосећајности, учинили су да неки критичари спочетка зазиру од овог ремек—дела, да би оно, ипак, врло брзо

заузело своје истакнуто место у енглеској и светској књижевности. Иако се најчешће помиње као самоникли геније енглеске провинције, врло је могуће да је Емилија Бронти, поготово током свог боравка у Бриселу, имала прилике да се донекле упозна с великим европским романима тог времена, поготово Балзака и Стендала, уз чија неумрла дела је време сврстало и њен једини роман. Он се и данас редовно доштампава широм света, а прилагођаван је и прилагођава се за бројне филмске и телевизијске верзије и позоришна извођења.

Бранислав Г. Ромчевић

ВЕТРЊИ ВИС

Глава 1. – 1801. – Управо сам се вратио из посете свом кућевласнику – усамљеном суседу с којим ћу се намучити. Ово је јамачно диван крај! Не верујем да бих, у целој Енглеској, наишао на место тако потпуно склоњено од друштвене стрке. Савршен човекомрзачки рај; а господин Хитклиф и ја смо такав доличан пар да међ собом делимо ту пустош. Силян чова! Није могао ни да замисли како ми се срце загрејало за њ кад приметих како му се црне очи онако сумњичаво повлаче испод обрва кад ја дојахах, и кад му се прсти склонише, с љубоморном одлучношћу, још дубље у његов прсник, кад саопштих своје име.

„Господин Хитклиф?“ рекох.

Клим главом беше одговор.

„Локвуд, твој нови станар, господине. Част ми је што свраћам чим узмогах по свом доласку, да изразим наду да те нисам узнемирио својом упорношћу да измолим да станујем у Мајуру Дроздов Крст; чух јуче да си се премишљао – “

„Мајур Дроздов Крст је мој, господине,“ прекиде он, тргнувши се. „Не бих дозволио ником да ме узнемирава

ако бих то могао да спречим – уђи!“

То „уђи“ беше изречено стиснутих зуба и изрази његово осећање – „Иди дођавола“; ни капија на коју се наслањао не покрену се у складу с тим речима; те мислим да ме та чињеница определи да прихватим позив – осетих занимање за човека што изгледа још и више уздржан но ја.

Кад виде где прса мог коња баш гурају ту препреку, он испружи руку да је одланча, а онда мрзовољно крете преда мном стазом, позвавши, кад уђосмо у двориште: „Јосифе, прими коња господина Локвуда; и донеси мало вина.“

„Овде имамо целу војску слугу, чини ми се,“ беше приговор изазван тим сложеним наређењем. „Није чудо што трава расте измеђ плоча, а стока једина поткресује живицу.“

Јосиф беше постарији – чак стар – човек; врло стар, можебит, мада чио и жилав. „Бог нам помог’о!“ рече он за се, с призвуком чангрисавог незадовољства, док ме је ослобађао мога коња, притом ме гледајући у лице тако кисело да ја милостиво закључих да њему мора да је потребна божанска помоћ да свари своју вечеру, и да његов побожни узвик нема веза с мојим неочекиваним доласком.

Ветрњи Вис је име боравишта господина Хитклифа. „Ветрњи“ је својствен провинцијски придев, који описује ваздушни метеж ком је његов положај изложен по олујном

времену. Чисто, окрепно ветрење мора да ту горе имају збиља цело време – човек може да процени снагу северца што дува преко ивице по претераној нагнутости неколиких закржљалих јела иза куће, и по низу слабашних трнова, што сви гране пружају у једном правцу, као да од сунца милостињу моле. На срећу, неимар се побринуо да га јаким сагради: уски прозори су дубоко увучени у зид, а углови заштићени великим избоченим каменовима.

Пре него што пређох преко прага, застадох да се дивим некаквој необичној резбарији која је прекривала прочеље, а нарочито око главних врата, изнад којих, у збрци грифова што се распадају и бестидних дечачића, запазих датум „1500“ и име „Хертон Ерншо“. Хтедох да учиним неколико опаски и да зловољног власника упитам за кратку повест тога места, но се чинило да његово држање код врата захтева да ја брзо уђем или да сасвим одем, а ја нисам жељу имао да му његово нестрпљење погоршам пре него што прегледам светилиште.

Један корак доведе нас у породичну дневну собу, без икаквог претходног предсобља или ходника. Овде они то одлично зову „кућа“. То, опћенито, обухвата кухињу и салон; но ја верујем да је у Ветрњем Вису кухиња присиљена да се повуче сасвим у други ћошак; барем, дубоко унутра, разазнадох брбљање гласова и звецкање

кухињског посуђа, а не приметих никаквога трага пржења, врења или печења око големог огњишта; нити сјаја тава бакрених ни калајних цедиљки на зидовима. Један крај је, у ствари, сјајно одбијао и светлост и врелину редовима огромних коситрених здела, измешаних, ту и тамо, са сребреним кондирима и врчевима, уздигнутих, ред за редом, на големом креденцу, до саме таванице. Потоња не беше никад подшивена: цео склоп је лежао откривен радозналом оку, осим где га скриваше оквир од дрвета, натоварен колачима од зоби и бутовима говеђим и јагњећим, и шункама. Над камином беху разне ружне старе пушке, и пар коњичких пиштоља; и, као украс, три кричаво обојене лименке, распоређене дуж његове ивице. Под беше од глатког, белог камена; столице, с високим наслоном, старински направљене, обојене зелено; пар тешких, црних, крио се у сенци. У једном луку испод креденца лежала је куја птичарка боје јетре, окружена гомилом сквичећих штенаца; а други пси држаху се других буцака.

Та просторија и намештај не би били ништа необично као својина припростога фармера са севера, тврдоглава изгледа и снажних удова, лепо истакнутих у доколеним чакширама и доколеницама. Таква особа, засела у својој наслоњачи, са својим врчем пива што се пени на округлом

столу пред њом, може се видети у било ком кругу од пет–шест миља међу овим брдима, аколи одете у право време после обода. Но господин Хитклиф твори јединствену супротност своје боравишту и начину живота. Он је тамнопут Циганин по изгледу, у одећи и с држањем центлмена; то јест, онолико центлмен колико и многи сеоски властелин; доста неуредан, можебит, а ипак не изгледа недолично у свом немару, јер има усправну и лепу појаву; и прилично мрзовољан. Можда би га неки људи сумњичили да је, донекле, неотмено охол; ја у себи имам добродушну струну што ми вели да то није тако: знам, нагонски, да његова уздржаност проистиче из одбојности према упадљивом откривању осећања – према показивању узајамне љубазности. Он ће и да воли и да мрзи крадом, и да сматра неком врстом безобразлука да га мрзе и воле заузврат. Не, превише брзо трчим: преслободно њему придајем своје особине. Господин Хитклиф можда има сасвим различите разлоге да своју шаку склони, кад се сретне са наводним познаником, од оних што мене покрећу. Да се надам да је моја нарав малне изузетна: моја мила мајка знала би да каже да никада нећу имати удобан дом; а колико прошлог лета показах се да сам га недостојан.

Док сам уживао, током месец дана, у лепом времену на

морској обали, доспех у друштво једног створа најбајнијег: праве богиње у мојим очима, дочим она мене није примећивала. Не „исказах своју љубав“ гласно; мада би, ако изглед зна говорити, и највећи блесан могао погодити да сам зателебан до ушију. Она ме најзад разумеде и узврати ми поглед – најслађи од свих погледа што се могу замислити. А шта ја учиних? Признајем, са стидом – повукох се ледно у се, као пуж; и на сваки поглед узмицах све хладнији и све даље; док, коначно, та сирота наивка не би наведена да посумња у властита чула, те, свладана збуњеношћу због своје претпостављене грешке, не убеди своју маму да побегну. Тим необичним преокретом ћуди стекао сам углед да сам хотимично бесрдан; а колико незаслужен, то само ја знам да проценим.

Седох код краја огњишног камена супротног оном ка којем је ишао мој газда, а насталу тишину испуних покушајем да помазим псећу матер, која беше напустила своју дечју собу, те се ко вук пришуљавала иза мојих ногу, зарозане усне, а бели јој зуби слине за утризом. Моје миловање изазва дугачко, грлено режање.

„Боље да псето пустиш на миру,“ зарежа господин Хитклиф у једногласју, спречивши жешће испаде ударцем ногом. „Она није навикла да буде мажена – ни да буде миљеница.“ Онда, коракнувши до бочних врата, викну

опет: „Јосифе!“

Јосиф замумла нејасно у дубинама подрума, али не објави да се пење; те му господар зарони доле за њим, мене оставивши спрам округне кује и пара бесних, рундавих овчарских паса, који с њом поделише љубоморно стражарење над сваком мојом кретњом. Не желећи да дођем у додир с њиним очњацима, седео сам мирно; али сам, на жалост, замишљајући да ће они тешко разумети немеште увреде, себи допустио да намигујем и да се бекељим на тај трио, па нека промена мог изгледа тако раздражи госпођу да се она изненада разбесне и скочи на моја колена. Ја је одбацих, те похитах да сто поставим измеђ нас. Тај поступак диже целу кошницу: по туцета четвороногих ђавола, разних величина и старости, испаде из скривених јазбина на заједничко средиште. Осетих да су моје пете и пешеви капута посебни циљеви напада; те сам, жарачем одбијајући веће борце колико сам могао успешно, био приморан да затражим, гласно, помоћ од некога из домаћинства у поновном успостављању мира.

Господин Хитклиф и његов слуга попепеше се уз подрумске басамаче с непријатном тремошћу; не мислим да су се кретали ни секунду брже него обично, мада кућа беше права олујина од грижења и штектања. На срећу, један становник кухиње би бржи: једра госпа, задигнуте

хаљине, образа зајапурених од ватре, улете сред нас машући тигањем, и то оружје, и свој језик, тако употреби да се буре слеже ко мађијом, те само она преостаде, надимајући се као море после јаког ветра, кад њен газда ступи на поприште.

„Који ђаво је у питању?“ упита он, гледајући ме на начин који с муком могох поднети, после овог негостољубног поступања.

„Који ђаво, није него!“ промрмљах „Крдо зачараних свиња не би могло бити живахно на гори начин него ове твоје животиње, господине. Исто тако странца можеш да оставиш с леглом тигрова.“

„Они се не петљају с особама које ништа не дирају,“ примети он, стављајући боцу преда ме и враћајући на место померени сто. „Пси добро чине што су опрезни. Узећеш чашу вина?“

„Не, хвала.“

„Ниси угрижен, је ли?“

„Да јесам, бих на гриску оставио свој печат.“

Хитклифово лице се развуче у кез. „Хајде, хајде,“ рече, „узрујан си, господине Локвуде. Ево, попиј мало вина. Гости су толико ретки у овој кући да и ја и моји пси, вољан сам да признам, тешко да знамо како да их примимо. У твоје здравље, господине?“

Поклоних се и узвратих здравицу, јер почех схватати да би било будаласто седети и зловољити се због лошег владања чопора цукела. Осим тога, осетих се несклоним да томе прикану пружам даљу забаву на властити рачун – јер је његово расположење кренуло у том правцу. Он је – вероватно поколебан разборним помишљањем да је будаласто вређати доброг закупца – мало попустио у лаконском стилу кресања својих заменица и помоћних глагола, и начео оно што претпостави да ће бити предмет мени занимљив – разговор о предностима и манама мог садашњег места осамљивања. Нађох да је врло добро обавештен гледе тема којих се дотичемо; а пре него што кретох кући будем толико охрабрен да непозван најавих још једну посету за сутра. Он очито није желео да се моје наметање понови. Ја ћу ипак отићи. Запањујуће је колико се осећам друштвен у поређењу с њиме.

Глава 2. Јучерашње поподне наступи магловито и хладно. Бејох напо решио да га проведем уз ватру у својој радној соби, место да кроз врес и блато гацам до Ветрњег Виса. Кад, пак, дођох с ручка (опаска – ја ручавам измеђ дванаест и један сат; домаћица, једна озбиљна госпођа, прихваћена као инвентар уз кућу, није могла, или није хтела, да схвати мој захтев еда би ми могло бити сервирано

у пет), видех, пошто се попех уз степенице с том лењом намером и крочих у собу, служавку где клечи окружена четкама и кофама за угаљ и диже пакленску прашину док гаси пламенове гомилама пепела. Овај призоре потера ме одмах назад; узех шешир те стигох, после ходања од четири миље, до баштенске капије Хитклифове тик на време да избегнем прве паперјасте пахуље налета снега.

На том голом врху брега, земља беше тврда од црнога мраза, а ваздух учини да ми сваки уд задрхти. Пошто не могах уклонити ланац, прескочим и отрчим поплочаном стазом, оивиченом ижђикалим жбуновима огрозда, па сам залуд куцао да ме пусте унутра, док ме не заболеше зглавци а пси не почеше завијати.

„Клети укућани,“ повиках у себи, „заслужујете да трајно будете одвојени од својега рода због своје неотесане негостољубивости. Ја бар не бих своја врата држао засуњеним по дану. Није ме брига – има да уђем!“ Тако решен, зграбим кваку и жестоко је продрмам. Јосиф кисела лица протури главу с округлог прозора амбара.

„Шта ’оћеш?“ повика. „Газда је дол’ у обору. Иди околу до краја ограде, ако ’оћеш да с њим причаш.“

„Зар унутра никог нема да отвори врата?“ викнух ја у одговор.

„Нема га нико доли госпођа; а она и’ неће отворити ма

до ноћи правио ту своју наопаку галаму.“

„Што? Зар јој не можеш рећи који сам, а, Јосифе?“

„Јок ја! Нећу д' имам ништа с тиме,“ прогунђа глава и нестаде.

Снег поче да налеће густо. Зграбих кваку да учиним још један покушај, кад се један младић, без капута и с вилама на рамену, појави у дворишту позади. Он ме позва да га следим, те најзад, пошто прођосмо кроз перионицу, и поплочани део са шупом за угаљ, пумпом и голубарником, стигосмо у голему, веселу просторију где сам примљен раније. Она се сјајила пријатно од ужарености огромне ватре од угља, тресета и дрвета; а близу стола, постављеног за обилан вечерњи обед, ја са задовољством спазих „госпођу“, особу за коју пређе не посумњах да постоји. Поклоних се и почеках, мислећи да ће она да ми понуди да седнем. Она ме погледа, заваљена у својој столици, и остаде непомична и нема.

„Гадно време!“ приметих ја. „Бојим се, госпођо Хитклиф, да врата морају да сносе последице немарног односа ваше послуге: имао сам муке да учиним да ме чују.“

Она не отвори уста. Ја сам буљио – и она је буљила; или је, барем, у ме пиљила на начин хладан, равнодушан, крајње збуњујући и непријатан.

„Седи,“ рече младић осорно. „Он ће брзо стићи.“

Ја послушах, те се накашљах и позвах ону вуцибатину Јунону, која се удостоји, при овом другом сусрету, да мрдне самим врхом свога репа, као знак да признаје да ме познаје.

„Дивна животиња!“ почех ја опет. „Каниш ли да се растанеш од младих, госпођо?“

„Они нису моји,“ рече пријазна домаћица, одбојније него што би и сам Хитклиф могао одговорити.

„Ах, твоји миљеници су међу овима?“ наставих ја, окренувши се једном замраченом јастуку, пуном нечег налик мачкама.

„Чудан избор миљеника,“ примети она презриво.

На несрећу, то беше хрпа мртвих зечева. Ја се опет накашљах, и прићох ближе огњишту, поновивши своју опаску да је вече сурово.

„Није требало да излазиш,“ рече она, уставши и узимајући са плоче камина две од бојених лименки.

Њен положај пређе беше заштићен од светла; а сад јасно видех целу њену појаву и лице. Беше витка, и очито тек изашла из девојаштва: красно обличје и најлепше лишце које икад имадох задовољство да видим; ситне црте, врло лепе; увојци боје лана, или, пре, злата, висили су слободно по њеном нежном врату; и очи које би, да беху пријатна израза, биле недољиве. Срећом по моје осетљиво срце,

једино осећање што су изражавале лебдело је измеђ презира и некаквог очајања, необично неприродног да се ту запази. Лименке јој беху скоро ван дохвата, ја кретох да јој помогнем, а она ми се окрете ко што би се тврдица могао окренути кад би неко покушао да му помогне у бројању његовога злата.

„Не треба ми твоја помоћ,“ осече; „могу их и сама дохватити.“

„Опрости,“ пожурих да одговорим.

„Да ли си позван на чај?“ упита она, пошто привеза кецељу преко своје уредне црне хаљине, и стојећи с кашичицом листова наднетом над лончић.

„Радо ћу попити шољу,“ одговорих.

„Да ли си позван?“ понови она.

„Не,“ рекох, напо се смешећи. „Ти си права особа која треба да ме позове.“

Она одбаци чај назад, заједно с кашичицом, и врати се у своју столицу, дурећи се; чело јој се набра, а њена доња усна се истури, као у детета спремног да заплаче.

Дотле младић беше на се набацио зацело отрцану горњу хаљу, те је, усправивши се испред пламена, погледао доле на ме крајичком ока, сасвим као да међ нама има нека нерашчишћена распра. Почех сумњати да ли је он слуга или није: и одећа и говор беху му прости, потпуно без

надмоћности што се запажа у господина Хитклифа и госпође Хитклиф; његове густе смеђе коврце беху оштре и неодржаване; залисци му надираху преко образа ко у медведа, а шаке му беху преплануле као шаке обичног радника; а ипак му држање беше слободно, скоро узносито, и он не испољи нимало слуганске услужности док је дворио газдарицу куће. У одсуству јасних доказа о његовом положају, сматрао сам да је најбоље да се уздржим у запажању његовог необичног понашања; а пет минута потом улазак Хитклифов ослободи ме, у извесној мери, из мог непријатног стања.

„Види, господине, дошао сам, према обећању!“ узвикнух, градећи се веселим; „а бојим се да ће ме време овде задржати по сата, ако можеш да ми даш уточиште током тог времена.“

„По сата?“ рече он, стресајући беле пахуље с одела. „Чуди ме што изабра понајјачу снежну олују да по њој тумараш около. Знаш ли да се излажеш опасности да се изгубиш у мочвари? Људи што познају ову пуну често пут промаше по таквој ноћи; а ја ти велим да засад нема изгледа на промену.“

„Можда могу да добијем водича измеђ твојих момака, а он може остати у Мајуру до ујутру – да ли би могао да ми неког даш?“

„Не, не бих могао.“

„Ма није могуће! Добро, онда, морам се поуздати у своју оштроумност.“

„Хмм!“

„’Оћеш ли да правиш тај чај?“ запита онај у отрцаном капућу, преневши свој љутити зур с мене на младу госпођицу.

„Хоће ли он пити?“ упита она, обраћајући се Хитклифу.

„Спреси га, хоћеш ли!“ беше одговор, изговорен тако дивљачки да се ја тргох. Тон којим те речи бежу изречене откри изистински лошу ћуд. Више се не осетих склоним да Хитклифа називам силним човом. Кад припреме бежу готове, он ме позва: „Сада, господине, принеси своју столицу.“ Па сви, укључујући и простог младића, приђосмо око стола; а озбиљна тишина је владала док смо кушали свој обед.

Помислих да ми је, ако сам ја тај облак навукао, дужност да се потрудим да га растерам. Није могуће да они сваког дана седе тако озбиљни и ћутљиви; и немогуће је, ма колико могли бити непријазни, да је свеопште мргођење које показују њихов свакодневни изглед.

„Чудно је,“ започех, у времену измеђ испијања једне чаше и добијања друге, „чудно је како навика може обликовати наше укусе и предроче: многи не би могли

замислити да постоји срећа у животу тако потпуног изгнанства из света какво ти проводиш, господине Хитклифе; а ипак, усуђујем се рећи да ти, окружен својом породицом, и са својом љубазном господом као духом који влада твојом кућом и срцем – “

„Моја љубазна госпа!“ прекиде он, уз скоро ђаволски кез на своме лицу. „Где је то она – моја љубазна госпа?“

„Госпођа Хитклиф, твоја жена, хоћу рећи.“

„Ех, да – ох, ти би да кажеш да је њена душа заузела место анђела што помаже, и да бдије над судбином Ветрњег Виса, иако је њено тело нестало. Је ли тако?“

Схвативши да сам забрљао, покушах да то исправим. Могао сам видети да постоји превелика разлика у годинама измеђ те две особе да би било вероватно да су муж и жена. Једна је имала око четрдесет година – доба душевне снаге у коме мушкарци ретко гаје заблуду да се за њих девојке удају из љубави; тај је сан сачуван за утеху наше дубоке старости. Друга није изгледала ни као да има седамнаест година.

Онда ми сину: „Сељачина поред мене, која свој чај пије из зделе и једе свој хлеб неопраним рукама, може да јој буде муж – Хитклиф млађи, наравно. Ево последице тога да се буде жив сахрањен: она се бацила на тога простака из чистог незнања да постоје боље особе! Врло жалосно –

морам да пазим како да је натерам да жали због свог избора.“ Та последња опаска можда се чини таштом; али није била. Мој сусед ме се дојмио скоро као одбојан; знао сам, из искуства, да сам ја доста привлачан.

„Госпођа Хитклиф је моја снаја,“ рече Хитклиф, потврђујући моју слутњу. Он упути, док је говорио, чудан поглед у њезином правцу, поглед мржње; осим ако није имао врло неприродну гарнитуру мишића лица, која неће, ко у других људи, да тумачи језик душе његове.

„Ах, зацело – сада схватам: ти си повлашћени власник благородне виле,“ приметих ја, окренувши се своме суседу.

Ово беше горе него пре: младић поцрвене и стеже песницу, потпуно с изгледом као да се носи мишљу да нападне. Међутим, као да се прибра убрзо, и угуши буру у суровој клетви, промрмљаној на мој рачун; за коју сам ја, пак, настојао да је не приметим.

„Немаш среће у својим нагађањима, господине,“ примети мој домаћин; „ниједан од нас нема повластицу да је власник твоје добре виле; њен је муж покојни. Рекох да је она моја снаја; стога мора да се удала за мога сина.“

„А овај младић је –“

„Није мој син, јамачно.“

Хитклиф се опета насмеши, као да је доста смела шала њему приписати да је отац тог медведа.

„Моје име је Хертон Ерншо,“ зарежа онај други; „и ја бих ти световао да га поштујеш!“

„Нисам показао непоштовање,“ беше мој одговор, док сам се у себи смејао узноситости с којом он огласи себе.

Он упиљи у мене око дуже него што сам ја марио да тај зур узвратим, из страха да не паднем у искушење било да му лупим заушак било да своју веселост гласно не покажем. Почех осећати непогрешно да ми није место у том породичном кругу. Туробно душевно расположење превладаваше и више него поништаваше топлу телесну удобност око мене, те реших да будем опрезан како ћу се трећи пут усудити под ове рожнике.

Пошто работа са јелом би закључена, а нико не изусти ни реч друштвеног разговора, ја приђох прозору да погледам какво је време. Видех жалостан приказ: тамна ноћ се превремено спуштала, а небо и брда су се мешали у једном општром ковитлацу ветра и загушујућег снега.

„Не мислим да ми је могуће да сад стигнем кући без водича,“ не могах а да не узвикнем. „Путеви ће већ да буду затрпани; а и да су откривени, тешко да бих могао разазнати и стопу пред собом.“

„Хертоне, потерај де оно туце оваца у трем амбара. Биће засуте ако се оставе у тору сву ноћ; и стави планку испред њих,“ рече Хитклиф.

„Како морам да поступим?“ наставих ја, с растућом узрујаношћу.

Не би одговора на моје питање; а кад погледах наоколо, видех само Јосифа где доноси у ведру овсену кашу за псе, и госпођу Хитклиф како се нагиње над ватром, забављајући се паљењем свежња шибица које беху пале са каминске плоче док је она враћала на место лименку с чајем. Овај први, пошто одложи свој товар, критички погледа по соби и напуклим гласом истисну: „Питам се како можеш удесити да стојиш туна беспослено и мрзосно, кад су сви изашли! Но си ти нико и ништа, и не вреди причати – никад нећеш поправити своје несрећно понашање, но ћеш отићи право ђаволу, ко твоја мајка пре тебе!“

Помислих, начас, да је овај пример речитости мени упућен, те крочих, довољно разбешњен, према матором ниткову са намером да га избацитим кроз врата. Међутим, госпођа Хитклиф ме остави својим одговором.

„Срамотни стари лицемеру!“ одговори она. „Зар се не бојиш, кад год ђаволово име поменеш, да ћеш бити однесен сасвим? Опомињем те да се уздржаваш од тог да ме изазиваш, или ћу, ко посебну услугу, замолити да будеш одвучен! Стој! Погле амо, Јосифе,“ настави она, узимајући са полице једну дугу, тамну књигу; „показаћу ти колико сам одмакла у црној мађији: ускоро ћу бити

стручна да рашчистим кућу. Риђа крава није цркла случајно; а твој реуматизам тешко да се може рачунати у благослове провиђења!“

„Ох, покваренице, покваренице!“ зину старац. „Нека нас Бог избави од зла!“

„Не, проклетниче! Ти си одбаченик – губи се, или ћу те озбиљно повредити! Све ћу да вас обликујем у воску и глини! И први који преступи границу коју ја поставим, биће – нећу да кажем шта ће му се десити – али ћеш да видиш! Одлази, ја те посматрам!“

Мала вештица унесе лажну злоћу у своје дивне очи, а Јосиф, тресући се од искреног ужаса, пожури напоље, молећи се и узвикујући „поквареница“ док је одлазио. Ја помислих да њено понашање мора да је изазвано неком врстом туробне обести; те покушах, сад када смо сами, да је заинтересујем за своју невољу.

„Госпођо Хитклиф,“ рекох озбиљно, „мораш ми опростити што те гњавим. Дрзнуо сам се стога што сам сигуран да ти, са тим лицем, не можеш а да не будеш мека срца. Дај дер ми покажи неке белеге по којима могу пут кући препознати; немам ништа више појма како тамо да стигнем но што би ти имала како да стигнеш у Лондон.“

„Иди путем којим си дошао,“ одговори она, сместивши се удобно у столицу, са свећом и отвореном дугом књигом

пред собом. „То је кратак савет, али добар колико га ја могу дати.“

„Онда, ако чујеш да сам нађен мртав у тресетишту или јами пуној снега, твоја савест неће дошанути да је то делом и твоја кривица?“

„Како би? Ја не могу да те пратим. Не би ми дали да одем ни до краја баштенскога зида.“

„*Ти!* Било би ми жао да те замолим да пређеш преко прага мене ради, по оваквој ноћи,“ узвикнух ја. „Желим да ми опишеш мој пут, не да ми га *покажеш*; или да убедиш господина Хитклифа да ми да водича.“

„Кога? Ту смо он, Ерншо, Зила, Јосиф и ја. Кога би узео?“

„Зар нема момака на фарми?“

„Не; ово је све.“

„Онда, излази да сам приморан да останем.“

„То можеш средити са својим домаћином. Ја немам ништа с тиме.“

„Надам се да ће ти то бити наук да не крећеш више на несмотрена путовања по овим брдима,“ викну Хитклиф строгим гласом с кухињског улаза. „Што се тиче остајања овде, ја не држим преноћиште за посетиоце; мораш постељу поделити с Хертоном или Јосифом, останеш ли.“

„Могу спавати на столици у овој соби,“ одговорих.

„Не, не! Странац је странац, био богат или сиромах; не одговара ми да иком дозволим да овуда вршља кад ја нисам на опрези!“ рече тај невоспитани бедник.

С том увредом моје стрпљење дође крају. Испустих узвик гађења, те јурнух поред њега у двориште, а у својој хитњи налетим на Ерншоа. Беше тако мрачно да не могах видети излаза; а док сам лутао околу, чух још један пример њиног уљудног понашања међу собом. Спрва се учини да се младић спрема да ми помогне.

„Отићи ћу с њим до парка,“ рече он.

„Отићи ћеш с њиме у пакао!“ узвикну његов газда, или већ шта му беше. „А ко ће да пази на коње, а?“

„Људски живот важнији је него ако се коњи једно вече занемаре; неко мора ићи,“ промрмља госпођа Хитклиф, љубазније него што сам очекивао.

„Не по твојем наређењу!“ узврати Хертон. „Ако ти је стало до њега, боље буди мирна.“

„Онда се надам да ће те његов дух опседати; и надам се да господин Хитклиф неће другог закупца добити док Мајур не буде рушевина,“ одговори она оштро.

„Почујте, почујте, баца клетву на њи’!“ прогунђа Јосиф, према коме се бејаш запутио.

Он је седео на домашај гласа и музао краве уз светлост фењера, који ја без цифрања зграбих, па довикнем да ћу га

послати назад ујутро, и јурнем ка најближој капији.

„Газдо, газдо, краде вењер!“ викала је часна старина јурећи за мнош. „Хај, Шкргутко! Хај, псина! Хај, Вуче, дрш’те га, дрш’те га!“

Пошто се вратанца отворише, два рутава чудовишта полетеше ка мом грлу, оборише ме и утулише светло; а помешан бучни смех Хитклифа и Хертона стави круну на мој бес и понижење. Срећом, ти зверови ко да беху склонији да испруже шапе и да зевају, и да машу репом, неголи да мене растргну; али не би оживљење трпели, те сам био приморан да лежим док њихови пакосни господари не благоизволеше да ме избаве; а онда, без шешира и од гнева уздрхтао, ја наредих тим нитковима да ме пунте напоље – с погибелји по себе ако ме задрже и минут дуже – уз неколико несувислих претњи о одмазди, које су, својом бескрајном дубином јеткости, подсећале на Краља Лира.

Жестина моје узбуђености изазвала је обилно крварење из носа, а Хитклиф се и даље смејао, и ја сам и даље карао. Не знам шта би окончало тај приказ да не беше присутна једна особа разборнија од мене и племенитија од мог домаћина. То беше Зила, стамена домаћица, која најзад изађе да се распита о природи галаме. Она помисли да је неко од њих своје напрасите шаке стављао на ме; те своју

гласну артилерију – не усудивши се да нападне свога газду – окрете против млађег ниткова.

„Е, господине Ерншо,“ повика, „питама се шта ћеш следеће учинити? Хоћемо ли убијати народ на самом нашем прагу? Видим да ми ова кућа неће одговарати – погле сиротога момка, начисто се гуши! Чек’, чек’, не смеш тако даље. Уђи де, па ћу ја то излечити; ето, држи се мирно.“

С тим речима, она ми изненада плъусну пинту ледне воде по врату, те ме увуче у кухињу. Господин Хитклиф је следдио, а његова случајна веселост брзо спласну у његову навадну мрзовољу.

Ја сам био врло болан, омамљен и слаб, те сам тако био неизбежно присиљен да прихватим коначиште под његовим кровом. Он рече Зили да ми да чашу ракије, а онда пређе у нутарњу собу; док је она са мном саучествовла због моје жалосне неприлике, те послуша његово наређење – што мене мало оживе – и одведе ме до постеље.

Глава 3. Док је водила горе, она препоручи да сакријем свећу и да не правим буку, јер њен газда има необичну предоцбу о соби у коју ће ме она сместити, и не да ником драговољно да тамо борави. Ја упитах за разлог. Она не зна, одговори она; живи ту тек пар година, а они имају

тако пуно чудних догађања да она не може ни да почне да бива радознала.

Сувише омамљен да бих и сам био радознао, затворих врата и огледнух се за креветом. Сав намештај састојаше се од једне столице, ормана за рубље, и великог храстовог спремишта, с квадратима исеченим близу врха, који су личили на прозоре кочије. Пошто приђох том здању, погледах унутра и схватих да је то необична врста старинског почивалишта, врло згодно смишљеног да учини сувишном потребу да сваки члан породице има засебну собу. У ствари, оно је чинило избу, а подбој прозора, који она обухваташе, служио је као сто. Ја развучем странице од дрвених плоча, уђем са својим светлом, опет их повучем једну уз другу, и осетим се безбедним од будности Хитклифове и било чије друге.

Подбој, на који ставих своју свећу, имаше неколико плесивих књига, згомиланих у једном углу, а беше прекривен писанијем гребаним по боји. Ово писаније, пак, не беше ништа доли име понављано у свим врстама слова, великих и малих – *Катарина Ерншо*, овде–онде промењено у *Катарина Хитклиф*, а затим у *Катарина Линтон*.

У тромој равнодушности, наслоних главу на прозор и наставих да стално из почетка сричем *Катарина Ерншо* –

Хитклиф – Линтон, док ми се очи не затворише; но оне се нису одмарале ни пет минута а из таме се појави сјај белих слова, живих као утваре – ваздух је врвео од Катарина; те се пренем да растерам то наметљиво име, а откријем да фитиљ моје свеће належе на једну од старих књига и да то место кади воњом печене телеће коже. Ја то угасим, те седнем – осећајући се врло нелагодно са деловања студи и преостале мучнине – и раширим на колелу оштећену књигу. То је била Библија, с косим словима, која је ужасно заударала на плесан; бели лист је имао натпис „Катарина Ерншо, њена књига“, и датум од неких четврт века уназад. Ја је затворих, па узех следећу, па следећу, док их нисам све прегледао. Катаринина библиотека беше пробрана, а њена истрошеност показивала је да је добро коришћена, мада не сасвим у исправну сврху: тешко да би прошла једна глава а да опаска исписана пером и мастилом – или барем нешто што тако изгледа – не би прекрила сваки комадић белине коју је оставио штампар. Неке беху издвојене реченице; други делови имали су облик правог дневника, жврљаног неразвијеним, дечјим рукописом. При врху једног посебног листа (право благо, вероватно, кад се на то први пут наиђе) са великим задовољством угледах одличну карикатуру свог пријатеља Јосифа – једноставно а ипак снажно нацртану. Одмах се у мени

пробуди занимање за ту непознату Катарину, те сместа почех одгонетати њене избледеле хијероглифе.

„Грозна недеља,“ почињао је параграф испод. „Волела бих да се мој отац врати. Хиндли је одвратна замена – његово понашање према Хитклифу је ужасно – Х. и ја ћемо да се побунимо – вечерас смо предузели први корак.

„Цео дан је лила киша; нисмо могли отићи до цркве, па је Јосиф морао да окупи конгрегацију у поткровљу; и док су се Хиндли и његова жена доле грејали испред пријатне ватре – радећи све друго осим да читају своје Библије, а ја јамчим да је тако – Хитклифу, мени и несрећном орачу буде наложено да узмемо своје молитвенике и да се попнемо. Били смо постављени у ред, на џак кукуруза, те смо стењали и дрхтали и надали се да ће и Јосиф да дрхти, еда би нам, себе ради, одржао кратку проповед. Узалудна помисао! Служба је трајала тачно три сата; а ипак је мој брат имао образа да узвикне, кад нас виде где силазимо: ‚Шта, већ готово?‘ Недељом по подне било нам је дозвољавано да се играмо, ако не правимо превише буке; сад је пуки кикот довољан да нас пошаље у ћошак.

„Ви заборављате да имате газду овде,‘ вели тиранин. „Уништићу прво које ме ражести! Захтевам савршену озбиљност и тишину. О, дечаче! Јеси ли то ти био? Франциска, мила, повуци га за косу док пролазиш: чуо сам

где пуцка прстима. ‘Франциска га с уживањем повуче за косу, а онда оде и посади се мужу на колено, па су ту били, као две бебе, и љубили се, и сатима причали глупости – будаласте брбљарије, којих треба да се стидимо. Ми се ушушкасмо, што смо боље могли, под свод креденца. Управо сам била спојила наше кецеље и обесила их као завесу, кадли стиже Јосиф, са посла у штали. Он стргне мој ручни рад, мени лупи заушак, и закрешти: ,Газда тек што је сахрањен, а недеља није прошла, и звук јеванђеља још вам је у плућима, а ви се усуђујете да се забављате! Срам вас било! Седите, зла децо! Добрих књига има довољно ако ћете да их читате. Седите и мислите на своје душе!’

„Изрекавши ово, он нас натера да се тако сместимо да до нас може да допре мутни сјај с удаљене ватре, да нам осветли текст ђубрета које нам он утрапи. Ја нисам могла да поднесем ту занимацију. Узех свој офуцани свезак за корице и завитлах га у псећу кућицу, заклињући се да мрзим добру књигу. Хитклиф свој удари ногом ка истом месту. Тад настаде метеж!

„Газда Хиндли!’ повика наш капелан. ,Газда, дођи амо! Госпођица Ката је поцепала хрбат *Кациге спасења*, а Хитклиф је ногу ставио у први део *Широког пута ка пропасти*! Сасма је гнусно да и’ пустиш да им ово прође. Ех, стари би и’ ишиб’о прописно – ал’ га нема!’

„Хиндли дојури из свога раја на огњишту, па једно од нас зграби за оковратник а друго за руку и обоје нас убаци у задњу кухињу; где ће ђаво, свечано изјави Јосиф, доћи по нас исто тако сигурно колико је сигурно да постојимо; па обоје, тако утешени, потражисмо одвојене кутке, да сачекамо његов долазак. Ја с једне полице узех ову књигу и мастионицу, и одшкринух кућна врата да добијем светло, па испуних време пишући двадесет минута; али мој садруг је нестрпљив, и предлаже да узмемо млекаричин огртач и да, њиме заштићени, трчимо по пусти. Љубак предлог – а осим тога, ако мрзовољни старац уђе, можда ће да поверује да му се пророштво обистинило – нама не може да буде влажније ни хладније на киши него овде.“

* * * * *

Претпостављам да је Катарина извела своју замисао, јер је следећа реченица начела нову тему: она је постала плачевна.

„Нисам ни сањала да ће Хиндли да ме икад натера да овако плачем!“ писала је. „Глава ме боли да не могу да је држим на јастуку; а још увек не могу да одустанем. Сироти Хитклиф! Хиндли га зове скитницом, и не да му да седи са нама, ни да више с нама једе; и, вели, он и ја се не смемо играти скупа, и прети да ће га избацити из куће ако прекршимо његова наређења. Оптужује нашег оца (како се

усуђује?) да је с Х. поступао исувише широкогрудо; а куне се да ће га поставити тамо где му је место – “

* * * * *

Почех да поспано климам главом над мутном страном; око ми је шетало од рукописа до оног што је штампано. Видех црвен, украшен наслов: *Седамдесет пута седам и први од седамдесет првог. Побожно предавање које одржа пречасни Јавис Брендерам, у Капели Гимертонске Мочваре*. А док сам, напола свесно, мучио мозак да погодим шта ће Јавис Брендерам учинити с том темом, падох на постељу и заспах. Авај, ето последица лошег чаја и лошег расположења! Шта би друго могло бити оно што учини да проведем тако ужасну ноћ? Не сећам се друге коју могу икако да упоредим са њом откад постадох способан да трпим.

Почех сањати, скоро пре него што престадох бити свестан где сам. Мислио сам да је јутро, а да сам ја кренуо на пут кући, са Јосифом ко водичем. На путу нам снег лежаше јард дубоко; а док смо се батргали, мој садруг је мене гњавио непрестаним пребацивањима што не понесох хаџијски штап, говорећи ми да без њега не могу да у кућу уђем, и машући хвалисаво батином са тешком главом, за коју разумедох да се тако зове. Начас помислих да је будаласто да ми треба такво оружје да бих ушао у властито

боравиште. Онда ми сину нова примисао. Ја не идем тамо: путујемо да чујемо како славни Јавис Брендерам проповеда, из текста *Седамдесет седам*; а или је Јосиф, проповедник, или сам ја, починио *Први од седамдесет првог*, те ћемо да будемо јавно раскринкани и изопштени.

Стигосмо до капеле. Ја сам, у ствари, у својим шетњама прошао крај ње, два—трипут. Она лежи у дољи, измеђ два брежуљка; у уздигнутој дољи, близу мочваре, за чију се тресетишну влажност прича да у свему одговара томе да се балсамује оно неколико лешева тамо положених. Кров је досад цео сачуван; но како је свештеничка плата само двадесет фунти на годину, а кућа с две собе, које прете да се убрзо претворе у једну, ниједан свештеник неће да преузме дужности пастора; поготово што се опћенито прича да ће стадо његово пре да пусти да он гладује него да му приход повећа и за један пени из својих џепова.

Међутим, у моме сну, Јавис је имао целокупну и пажљиву верску заједницу, па је продиковао – добри Боже, каква проповед – подељена у *четири стотине и деведесет* делова, сваки сасвим једнак обичном говору с проповеднице, а сваки се бави посебним грехом! Где је он трагао за њима, не знам. Имао је свој лични начин тумачења изреке, а чинило се да је нужно да брат сваком згодом чини другачији грех. Ови беху врло необичне врсте

– чудни прекршаји, какве пређе нисам ни замишљао.

Ох, како се уморих. Како сам се врполио, и зевао, и климао главом, и поново оживљавао! Како сам се штипкао и боцкао, и трљао очи, и устајао, па опет седао, и гуркао Јосифа да ми каже хоће ли тај *икад* завршити. Бејах осуђен да све одслушам. Коначно, он стиже до *Првог од седамдесет првог*. У том одлучном тренутку, на ме се спусти изненадно надахнуће; будем потакнут да устанем и прогласим Јависа Брендерама да је грешник оног греха који ниједан хришћанин не треба да опрости.

„Господине,“ узвикнух, „седећи овде, у ова четири зида, непрекидно, издржах и опростих четири стотине и деведесет глава твоје проповеди. Седамдесет пута седам пута сам се хватао за шешир и спремао се да одем – седамдесет пута седам пута ти ме неразборно натера да поново седнем. Четири стотине и деведесет први је превише. Сапатници, држите га! Свуците га доле, и у атоме здробите, да то место које га познаје више не зна за њ!“

„*Ти си тај човек!*“ повика Јавис после достојанствене паузе, нагнувши се преко свога јастучета. „Седамдесет пута седам пута зевајући си своје лице кривио – седамдесет пута седам пута ја сам се са својом душом световао – Погле, то је слабост људска; и она се може опростити! Први од Седамдесет првог је туна. Браћо, извршите на њему

записани божји суд. Такву част имају сви свеци Његови!“

На ту закључну реч, цео скуп, подигавши своје хаџијске штапове, сјури се хрпимице на ме; а ја, немајући оружја да га дигнем у самоодбрану, почех да се отимам с Јосифом, својим најближим и најжешћим нападачем, за његов. У стрци тог мноштва, неколико батина се укрсти; ударци, упућени мени, падоше на друге тинтаре. Ускоро је цела капела одзвањала од удараца и противудараца – рука сваког човека беше против његовог суседа; а Брендерам је, невољан да остане беспослен, изливао своју ревност у обиљу гласног тапкања по дасци проповеднице, које тако гласно одјекиваше да ме најзад, на моје неизречно олакшање, пробуди. А шта беше оно што је дочаравало тај ужасни метеж? Шта је играло Јависову улогу у тој тучњави? Само грана јеле што тиче мој прозор кад би удар ветра прохујао, и лупка својим сувим шишаркама по окнима! Начас сам сумњичаво ослушкивао, открио реметиоца, а онда се окренуо и заспао, и поново сањао; и – ако је то могуће – још непријатније но пређе.

Овог путам сетио сам се да лежим у храстовој изби, и јасно чух бурни ветар, и налетање снега. Чух, такође, где јелина грана понавља свој звук гребања, и приписах то правом узроку; но ме то наједи толико да реших да га ућуткам, ако је могуће; те се, помислих, дигох и покушах да

откачим прозор. Кука беше заварена у спону – чињеница коју сам будан запазио, али заборавио. ‚Морам то, ипак, зауставити!‘ промрмљах, те пробих зглавцима кроз стакло и испружих руку да шчепам ту несносну грану; а уместо на њој, моји прсти се затворише на прстима мале, ко лед хладне шаке! Обузе ме жесток ужас кошмара – покушах да повучем своју руку, али се та шака држала за њу, а врло жалостив глас зајца: ‚Пусти ме унутра – пусти ме унутра!‘ ‚Ко си ти?‘ упитах, борећи се, у међувремену, да се ослободим. ‚Катарина Линтон,‘ одговори он дрхтаво (зашто сам мислио *Линтон*? Бејах прочитао *Ерншо* двадесет пута колико *Линтон*); ‚Стигла сам кући – била сам залутала на пусти!‘ Док је он говорио, ја запазих, нејасно, дечје лице како гледа кроз прозор. Страх ме учини суровим, те ја, нашавши да је бескорисно покушавати да отресем то створење, повучем његово запешће на разбито окно и повучем га амо–тамо, док крв не потече доле и не натопи постељину; а оно је и даље кукало ‚Пусти ме унутра!‘ и задржало свој жилав стисак, скоро ме излуђујући од страха. ‚Како могу!‘ рекох најзад. ‚Ти пусти *мене* ако хоћеш да те пустим унутра!‘ Прсти попустише, а ја своје истргнух кроз рупу, па журно нагомилах књиге у пирамиду наспрам ње, а уши запушим да искључим жалостиву молбу. Чинило се да их држим затвореним више него четврт сата, а ипак,

чим опет почех слушати, ту је био тај жалосни плач, који је и даље јецао! ,Одлази!‘ узвикнух. ,Нећу те пустити унутра, ни да молиш двадесет година.‘ ,Има двадесет година,‘ жалио је глас; ,двадесет година. Сироче сам двадесет година!‘ Ту започе слабашно гребање напољу, а гомила књига помери се као да је одгурнута. Ја покушах да скочим, али не могах макнути ниједан уд; па стог гласно повиках, у махнитости страха. На своју згранутост, открих да та вика није замишљена – журни кораци приђоше мојим собним вратима; неко их отвори, снажном руком, а светло затрепери кроз квадрате при врху кревета. Ја сам седео, још увех дрхтећи, и брисао зној са чела. Уљез као да оклеваше и да мрмља за се. Најзад изусту, полушапатом, очигледно не очекујући одговор: ,Има ли кога овде?‘ Сматрао сам да је најбоље да покажем своје присуство, јер сам препознао глас Хитклифов и плашио сам се да би он могао даље истраживати ако бих ја ћутао. С том намером, окренух се и отворих странице. Нећу скоро да заборавим утисак који мој чин произведе.

Хитклиф је стојао близу улаза, у кошуљи и чакширама, са свећом која му је капала по прстима, а лица белог као зид иза њега. Први шкрипут храстовине протресе га као удар струје – свећа му излете из стиска на даљину од неколико стопа, а његово узбуђење беше толико велико да

је једва могао да је подигне.

„То је само твој посетилац, господине,“ довикнух ја, вољан да га поштедим понижења даљим испољавањем кукавичлука. „Имао сам непријатност да врштим у сну, због ужасног кошмара. Жао ми је што те узнемирих.“

„Ох, Бог те убио, господине Локвуде! Волео бих да си у –“ поче мој домаћин, ставивши свећу на столицу, јер нађе да је немогуће да је држи постојано. „А ко те је довео горе у ову собу?“ настави он, гњечећи ноктима у дланове и шкргућући зубима да би савладао грчења вилице. „Ко је то био? Намеран сам да га овог часа избацам из куће!“

„То је била твоја слушкиња Зила,“ одговорих и скочих на под и брзо почех навлачити своју одећу. „Не бих марио кад би то учинио, господине Хитклифе; она то јакако заслужује. Претпостављам да је желела да добије, на мој рачун, јоште један доказ да ово место посећују духови. Е, тако је – врви од духова и демона! Имаш разлог да га затвориш, уверавам те. Нико неће да ти захвали за куњање у таквој јазбини!“

„Шта хоћеш да кажеш?“ упита Хитклиф. „И шта то радиш? Лези и докончај ноћ, пошто *јеси* овде; но, за име бога, не обнављај ту ужасну буку – ништа не би могло да је оправда, сем кад би ти грло секли!“

„Да је она мала ђаволица ушла кроз прозор, она би ме,

вероватно, задавила!“ узвратим ја. „Нећу опета да трпим прогањања од твојих гостољубних предака. Није ли пречасни Јавис Брендерам у роду с тобом са мајчине стране? А она дрзница, Катарина Линтон, или Ерншо, или како год се звала – мора да је била превртљивка – покварена душица! Рекла ми је да је земљом ходила ових двадесет лета – праведна казна за њене смртне грехе, у то не сумњам!“

Једва да те речи излетеше, а ја се сетих везе Хитклифовог имена с Катарининим у књизи, што сасма бејаш сметнуо са ума, док се није овако вратило. Поцрвенех због своје несмотрености; но, не показујући даље да сам свестан свога престапа, пожурих да додам: „У ствари, господине, први део ноћи провео сам у – “ Ту се поново уставих – управо сам хтео рећи „у читању ових старих књига,“ а тад би се открило моје сазнање о њиховом писаном, као и штампаном, садржају; па се исправих и наставих: „у срицању имена изгребаног на том подбоју. Једнолична занимација, срачуната да ме успава, као бројање, или – “

„Каква *може* да ти буде накана што *са мном* тако разговараш?“ загрме Хитклиф с дивљачном жестином. „Како – како се *усуђујеш*, под мојим кровом? Господе, он је луд што тако говори!“ И он се бесно удари по челу.

Нисам знао да ли да замерим на оваквом језику или да продужим са својим објашњењем; али је изгледало да је он тако снажно ганут да се ја сажалих и наставих са својим сновима; те потврдох да никада пређе нисам чуо за име „Катарина Линтон“, него да је често прочитавање изазвало утисак који је њу отеловио кад ја више нисам својом маштом владао. Док сам ја говорио, Хитклиф је постепено узмицао у заклон кревета; па је, на крају, седео скоро скривен иза њега. Мени се, пак, чинило, по његовом неправилном и испрекиданом дисању, да се напиње да савлада преобиље неког силног осећања. Не желећи да му покажем да сам чуо ту борбу, доста бучно наставих да се облачим, погледајући на свој сат и говорећи сам са собом о дужини ноћи: „Још нема три сата! Могао сам се заклети да је шест. Време стоји овде – мора да смо се на починак повукли у осам.“

„Увек у девет зими, а устајање у четири,“ рече мој домаћин, потиснувши уздах и – како ми се учини, по покрету сенке руке његове – обрисавши сузу из очију. „Господине Локвуде,“ додаде он, „можеш отићи у моју собу: само ћеш сметати, ако сиђеш доле тако рано; а твоја детињаста вика послала је спавање ђаволу што се мене тиче.“

„И мене, такође,“ одговорих ја. „Шетаћу у дворишту до

свитања, а онда ћу да одем; а ти не треба да зазиреш да ћу поновити своју наметљивост. Сад сам излечен од тога да тражим задовољство у друштву, било то на селу или ти у граду. Човек разуман треба да у себи нађе довољну дружбу.“

„Дивна дружба!“ прогунђа Хитклиф. „Узми свећу и иди куд хоћеш. Ја ћу ти се одмах придружити. Не излази, ипак, у дворише, јер су пси пуштени са ланца; а кућа – Јунона ту држи стражу и – ама, можеш само тумарати по степеништу и ходницима. Но, одлази! Ја долазим кроз два минута!“

Послушах док не изађох из собе, а онда сам, не знајући куда воде уски ходници, мирно стојао и био, ненамерно, сведок примера празноверице у мојега газде, који, на необичан начин, одрече његов привидни разбор. Он се попе на кревет и силом отвори прозор, проваливши, док га је вукао, у несавладив излив суза. „Уђи! Уђи!“ јецао је.

„Като, хајде уђи. Ох, хајде – још *једанпут*! Ох, милошто срца мога! Саслушај ме, најзад, *овог* пута Катарино!“

Утвара испољи уобичајену ћудљивост утваре: не даде знака да постоји; а снег и ветар уковитлаше унутра дивље, и чак стигоше до мог стајалишта и утулише свећу.

Таквог бола беше у изливу јада што је пратио то бунцање, да моја самилост учини да пренебрегнем његову бесмисленост, те се повукох, напо гневаним што сам уопште и

слушао, и узнемирен што сам испричао свој смешни кошмар, пошто то изазва ту агонију – мада *зашто*, беше ван мог поимања. Спустих се опрезно до доњих слојева и доспех у задњу кухуњу, где ми одсев ватре, згрнуте на гомилу, омогући да опет упалим свећу. Ништа се није мицало сем пругастосиве мачке, која допуза од пепела и поздрави ме свадљивим мауком.

Две клупе, обликом као део круга, скоро су окруживале огњиште. На једну од њих ја се испружих, Сива Мачурина се попе на другу. Обоје задремасмо пре но што нам ико упаде у склониште, а онда то учини Јосиф, снимивши се низ дрвене лестве, које нестајаху у таваници, кроз заклопна врата – улаз у његово поткровље, претпостављам. Он баци злогук поглед на пламичак што сам га ја измамио да титра измеђ решетки, почисти мачку с њеног узвишења, па постави себе на упражњено место и започе поступак пуњења дуваном луле од три палца. Моје присуство у његовом светилишту очито се сматрало примером бестидности, исувише срамотним да би се поменуо – он ћутке принесе камиш устима, прекрсти руке, и задимани. Ја га пустих да несметано ужива у том задовољству; а пошто извуче задњи колут дима и дубоко уздахну, он устаде и оде свечано као што и дође.

Затим уђе корак гипкији, те ја сад отворих уста за „добро

јутро“, но их опет затворих а да поздрав не изустих; јер је Хертон Ерншо обављао *сотовоче* своју молитву, у низу клетви упућених против сваке ствари коју би такнуо, док у ћошку претураше тражећи ашов или лопату, да копа кроз сметове. Он баци поглед преко наслона клупе, раширивши ноздре, а да се са мном поздрави паде му на памет колико и да то учини са мојом другарицом, мачком. Процених, по његовим припремама, да је излазак дозвољен, те оставим свој тврди лежај и кренем за њим. Он то примети, па крајем ашова одгурну једна унутрашња врата, саопштавајући неким нејасним звуком да је то место куда морам ићи, променим ли свој смештај.

Она су водила у кућу, где је женскиње већ било у покрету – Зила је, једним големим мехом, варнице пламена терала уз димњак, а госпођа Хитклиф, клечећи на огњишту, читала је књигу уз помоћ одсева. Шаку је држала постављеном измеђ врелине ложишта и својих очију и изгледала заокупљена својом занимацијом, које би се оканила само да би служавку покарала што је искрама прекрива, или да би одгурнула неко псето, овда–онда, које свој нос претерано ћушка у њено лице. Будем изненађен што ту видим и Хитклифа. Стојао је крај ватре, мени леђима окренут, и управо окончавао буран приказ са сиротом Зилом, која би, овда–онда, прекидала свој рад да

би придигла крај своје кецеље и огорчено застењала.

„А ти, безвредна –“ прасну он кад ја уђох, окренувши се својој снаји и користећи епитет нешкодљив као патка, или овца, но који се, опћенито, представља цртицом. „Ту си, опета у својим беспослицама! Остали зарађују свој хлеб – ти живиш од моје милостиње! Склони своје ђубре и нађи нешто да радиш. Платићеш ми за муку што си ми стално пред очима – чујеш ли, проклета жентурачо?“

„Ја ћу своје ђубре склонити, јер ме ти можеш натерати ако одбијем,“ одговори млада госпа, затворивши своју књигу и бацивши је на столицу. „Али нећу ништа да радим, па ма ти кунући изгубио језик, осим оно што желим!“

Хитклиф диже шаку, а говорница одскочи на безбеднију раздаљину, очигледно упозната с њеном тежином. Пошто нисам имао жељу да будем забављен борбом пса и мачке, крочих жустро напред, као да сам жељан да и ја уживам у топлоти огњишта, а да ништа не знам о прекинутој распри. Свако од њих имало је довољно пристојности да обустави даља непријатељства. Хитклиф стави своје песнице – да избегне искушење – у џепове; госпођа Хитклиф накриви усну и оде до удаљеног седала, где одржа реч, играјући улогу кипа током остатка мог боравка. Тај не беше дуг. Одбих да се придружим њиховом доручку, и с првим трачком зоре искористих прилику да умакнем на

слободан ваздух, сад јасан и миран, и хладан ко неопипљив лед.

Мој газда ме позва да застанем пре него што стигох до дна баште, и понуди да ме прати преко пуста. Добро је што он то учини, јер цело брдско слеме беше један валовит, бео океан; а брешци и удубине нису означавали сходна уздигнућа и удубљења у тлу. Многе јаме, пак, беху испуњене тако да буду поравнате, а цели низови хумова, отпадак из каменолома, беху избрисани с карте коју моја јучерања шетња остави осликаном у мојој глави. Бејах запазио на једној страни пута, на размацима од шест–седам јарди, ред усправних каменова, што се настављао целом дужином пустолине. Они беху постављени и намерно премазани кречом, да би послужили ко белези у мраку, као и кад падавина, као садашња, помеша дубоке мочваре на обадве стране са чвршћом стазом. Међутим, сем прљаве тачке што вири овде–онде, сваки траг њиног постојања беше нестао; те мој садруг нађе да је потребно да ме често опомиње да скренем лево или десно, док бих ја мислио да тачно пратим вијугања пута.

Разговарали смо мало, а он се заустави код улаза у парк Мајура Дроздов Крст, говорећи да ту не могу погрешити. Наши поздрави беху ограничени на журан наклон, а онда ја кретох напред, уздајући се у властите снаге, јер кућица

вратарева још беше ненастањена. Раздаљина од капије до мајура износи две миље, а ја верујем да ми је успело да учиним да буде четири, што због тога што сам се губио међ дрвећем, или што сам до врата тонуо у снег – неприлика коју само они што је искусише могу да процене. У сваком случају, ма каква беху моја лутања, часовник је дванаест откуцавао кад уђох у кућу; а то даде тачно сат за сваку миљу уобичајеног пута од Ветрњег Виса.

Мој људски инвентар и њени пратиоци дојурише да ме поздраве добродошлицом, узвикујући, плаховито, да су ме сасвим били отписали – сви су мислили да сам ноћас настрадао; па су размишљали како морају да крену у потрагу за мојим остацима. Наложим им да буду тихи, сад кад виде да сам се врнуо, те се, до самог срца слеђен, одвукох горе; одакле се, пошто сам обукао суву одећу и шпартао амо–тамо тридесет до четрдесет минута, да повратим телесну топлоту, повучем у своју радну собу, слаб ко маче – скоро исувише тако слаб да бих уживао у веселој ватри и кафи што се пуши, коју слуга беше припремио да се освежим.

Глава 4. Какви смо ми ташти ветрокази! Ја, који бејех одлучио да се држим независно од сваког друштвеног општења, и звездама својим захваљивао што сам се, најзад,

повукао на место где је оно скоро неоствариво – ја, слабаши бедник, пошто сам до сумрака водио борбу с нерасположењем и усамљенишћу, бих, коначно, приморан да спустим своју заставу; те, под изговором прибављања обавештења у вези с потребама мога удомљења, затражих од госпође Дин, кад донесе вечеру, да седне док је ја будем јео, искрено се надајући да ће се она показати да је права наклапача и мене или оживети или успавати својом причом.

„Ти овде живиш доста дуго,“ започех; „не рече ли – шеснаест година?“

„Осамнест, господине; дошла сам кад се газдарица удала, да њу служим; пошто је умрла, газда ме је задржао као своју домаћицу.“

„Ма немој.“

Наступи застој. Уплаших се да она није наклапача; сем кад су у питању њене личне ствари, а оне тешко да ме могу занимати. Међутим, пошто једно време утону у мисли, с песницом на сваком колелу, и с облаком од размишљања на свом руменом лицу, она узвикну: „Ах, времена су се увелико променила отад!“

„Да,“ приметих ја, „претпостављам да си видела сву силу промена.“

„Јесам; и невоља.“ рече она.

„Ох, окренућу причу на породицу свога газде!“ помислих у себи. „Добра тема за почетак! И она лепа девојка— удовица, волео бих да знам њену повест – да ли је рођена ту на селу, или је, што је вероватније, туђинка коју онај зловољни *индиген* неће да призна за род.“ С том намером, упитах госпођу Дин зашто Хитклиф издаје Мајур Дроздов Крст, и више воли да живи на месту и у боравишту што су толико лошији. „Зар није довољно богат да имање држи у добром стању?“ упитах.

„Богат, господине!“ узврати она. „Он има нико не зна које паре, а сваке се године увећавају. Да, да, довољно је богат да живи у кући лепшој од ове; но је врло шкрт; и ако је и канио да се пребаци у Мајур Дроздов Крст, није могао, чим је чуо за доброг закупца, да поднесе да пропусти прилику да узме коју стотку више. Чудно је што су људи тако похлепни кад су сами на овоме свету!“

„Имао је сина, изгледа?“

„Да, имао је једног – тај је умро.“

„А она млада госпа, госпођа Хитклиф, његова је удовица?“

„Да.“

„Одакле је она пореклом?“

„Ама, господине, она је кћер мог покојног газде; Катарина Линтон јој је било девојачко име. Ја сам је

гајила, сиротицу! Волела бих да се господин Хитклиф пресели амо, па бисмо онда опет могле бити заједно.“

„Шта! Катарина Линтон?“ узвикнух згрануто. Међутим, један минут размишљања увери ме да то није моја сабласна Катарина. „Онда је,“ наставих, „име мога претходника било Линтон?“

„Јесте.“

„А ко је онај Ерншо, Хертон Ерншо, који живи с господином Хитклифом? Јесу ли они рођаци?“

„Не; он је нећак покојног господина Линтона.“

„Значи, рођак младе госпе?“

„Да; а и њен муж био је њен рођак – први с мајчине, а други с очеве стране: Хитклиф је оженио сестру господина Линтона.“

„Видим да кућа на Ветрњем Вису има ‚Ерншо‘ урезано изнад предњих врата. Јесу ли они стара породица?“

„Врло стара, господине; а Хертон је последњи од њих, као што је госпођица Ката од нас – хоћу рећи, од Линтонових. Јеси ли ти био до Ветрњег Виса? Опрости што питам; но бих волела знати како је она!“

„Госпођа Хитклиф? Изгледала је одлично, и врло лепо; а ипак, мислим, не врло срећно.“

„Ох, боже, не чудим се! А како ти се допао газда?“

„Доста груб човек, госпођо Дин. Није ли то његова

одлика?“

„Груб ко ивица тестере, а тврд као кремен! Што се мање с њим петљаш то боље.“

„Мора да је имао успона и падова у животу, који га направише таквим цимријом. Знаш ли ишта о његовој прошлости?“

„Она је кукавичја, господине – знам све о њој, осим где је рођен, и ко му беху родитељи, и како је спрва зарадио паре. А Хертон је избачен као неразвијен врабац! Тај несрећни момак једини је у парохији који не погађа како је преварен.“

„Дакле, госпођо Дин, биће милосрдан чин да ми нешто испричаш о мојим комшијама – осећам да нећу спавати одем ли у постељу; зато буди добра па седи и чаврљај један сат.“

„Ох, свакако, господине! Само ћу донети мало шића, а онда ћу седети колико год желиш. Међутим, ти си се прехладио: видеела сам где дрхтиш, па мораш појести мало каше, да то истера.“

Та врла жена журно оде, а ја се сагнух ближе ватри – осећао сам да ми је глава врела а остатак мене студен. Штавише, био сам узбуђен, скоро до врхунца лудости, и живчано и у глави. Ово доведе до тога да се осетим не узнемираним него, пре, уплашеним (као што сам још увек)

од озбиљних последица догађаја од данас и јуче. Она се убрзо врати, доносећи зделу која се пуши и корпу с радом; те прву стави на плочу крај камина и привуче своје седало, очито задовољна што налази да сам тако дружеван.

Пре него што дођох да овде живим (започе она – не чекајући даљи позив за своју причу), скоро стално сам била у Ветрњем Вису; зато што је моја мајка гајила господина Хиндлија Ерншоа, а ја сам се навикла да се играм с том децом. Такође сам обављала разне послове, и помагала да се спрема сено, и тумарала по фарми, спремна за све што би ми неко дао у задатак. Једног лепог летњег јутра – беше, сећам се, почетак жетве – господин Ерншо, стари газда, сиђе доле, обучен за пут; те се, пошто Јосифу наложи шта да се током тог дана ради, окрете Хиндлију и Кати, и мени – јер сам ја седела и јела своју овсену кашу с њима – и рече, обративши се своме сину: „Дакле, мој весели човече, данас идем за Ливерпул – шта да ти донесем? Можеш бирати шта хоћеш – само нека буде мало, јер ћу ићи пешке и тамо и назад; шездесет миља у сваком правцу – то је подоста времена!“ Хиндли рече – ћемане, а онда он запита госпођицу Катy. Она једва да имаше шест година, но је могла јахати било ког коња из штале, те изабра бич. Он не заборави мене; јер имаше добро срце, иако би каткад био доста строг. Обећа да ће ми

донети пун џеп јабука и крушака, а онда изљуби своју децу, рече збогом и крете.

Нама свима се учини дугачким – та три дана његовог избивања; а мала Ката често би питала када ће он доћи кући. Госпођа Ерншо га је очекивала треће вече до вечере, те је обед одлагала сат за сатом. Међутим, не беше знакова да он долази, па се деца најзад уморише од трчања до капије да изгледају. Онда паде мрак. Она хтеде да их стави у постељу, но су она жалостиво молила да им се допусти да остану будна; а негде око једанаест сати, тихо се подиже засун на вратима и газда ступи унутра. Он се баци на столицу, смејући се и стењући, а њима наложи да одступе, јер је скоро мртав – не би опет толико ходао ни за три краљевства.

„И на крају да будем насмрт преплашен!“ рече он, отварајући своју кабаницу, коју је држао смотаном у наручју. „Погле амо, жено! Ништа ме у животу није тако исцрпело – но га мораш прихватити баш ко Божји дар; иако је црн скоро као да је од ђавола дошао.“

Ми се начетисмо около, те ја, преко главе госпођице Кате, угледах прљаво, чупаво дете црне косе, довољно велико да хода и говори; а у ствари, лице му је изгледало старије него Катаринино. Па ипак, кад би стављено на ноге, само је буљило около и стално понављало неке

брбљарије које нико не могаше разумети. Ја сам била уплашена, а госпођа Ерншо беше спремна да га избаци кроз врата. Она скочи и упита како то он може да замисли да доведе то циганско дериште у кућу, кад они имају своју децу да их хране и о њима брину? Газда покуша да објасни ствар; но је збиља био полумртав од умора, те све што је могао склопити, током њеног карања, беше прича о том да га је угледао гладног и без дома, и скоро немог, на улицама Ливерпула, где га је покупио и распитивао се за његовог власника. Нико живи није знао чије је, рече он; а пошто су њему и новац и време били ограничени, мислио је да је боље да га одмах води кући са собом, него да ту залуд прави трошак – јер беше науман да га не остави како га је нашао. Елем, конач беше тај да је моја газдарица гунђала док се није смирила; а господин Ерншо мени рече да дете оперем и да му дам чисте ствари, и да га пустим да спава са децом.

Хиндли и Ката задовољише се тиме да гледају и слушају док мир не би повраћен; а онда обоје почеше да траже по очевим џеповима поклоне које им је обећао. Први беше дечак, стар четрнаест година, али кад извади оно што је било ћемане, здробљено у комаде у кабаници, он гласно заплака; а Ката, кад сазнаде да је газда изгубио њен бич док се старао о томе туђинцу, показа своје расположење

кезећи се и плујући на то глупо створење, те за своје болове заради поштен ћутек од свог оца, да је научи бољем понашању. Они начисто одбише да он буде у постељи с њима, а ни у њиној соби; а ја нисам била разборнија, но га ставим на одмориште степеница, надајући се да би могао нестати ујутро. Случајно, или привучен кад чу његов глас, он допуза до врата господина Ерншоа, и ту га овај нађе кад изађе из своје собе. Постави се питање како је он ту стигао; ја сам морала да признам, а за награду за свој кукавичлук и нечовечност будем истерана из куће.

То је било Хитклифово прво представљање породици. Кад се вратих који дан касније (јер своје прогонство нисам сматрала трајним), нађох да су га назвали „Хитклиф“ – то је било име сина што је умро у детињству, и отад се он њиме користи, и као крштеним и као презименом. Госпођица Ката и он сад су били врло блиски, али га је Хиндли мрзео, а да кажем истину – и ја сам; те смо га кињили и с њим срамотно поступали – јер ја нисам била довољно разборна да осетим да сам неправедна, а газдарица ништа не би рекла када би видела да се њему чини нажао.

Чинило се да је он мрзовољно, стрпљиво дете; неосетљиво, можебит, на злостављање: трпео је Хиндлијеве ударце а да не трепне или сузу не пусти, а моја

штипања само би га натерала да уздахне и отвори очи, као да се случајно сам повредио и да никог не треба кривити. Та стрпљивост разбесне старога Ерншоа, када откри да његов син прогања сирото безоцно дете, како га је звао. Он је Хитклифа необично заволео, те је веровао све што овај каже (што се тога тиче, он је врло мало говорио, и поглавито истину), и тетошио га далеко више него Катџу, која беше исувише јогунаста и својеглава да би била миљеница.

Тако је, од самог почетка, посејао злу вољу у кући; а кад је умрла госпођа Ерншо, што се десило мање од две године потом, млади газда беше научио да свог оца сматра претлачитељем него пријатељем, а Хитклифа отимачем наклоности свога родитеља и својих права; те постаде огорчен од снатрења над тим кривдама. Ја сам неко време осећала сажалење; но када се деца разболеше од малих богиња, а ја морала да их негујем, и да на се одједанпут преузем бриге једне жене, промених мишљење. Хитклиф беше опасно болестан, а док је лежао у најгорем стању хтео је да му стално будем уз јастук – претпостављам да је осећао да ја чиним пуно за њ, а немаше довољно разбора да погоди да сам присиљена да то чиним. Међутим, ово ћу да кажем: он је био најмирније дете које је икад нека дадиља пазила. Разлика измеђ њега и осталих натера ме да

будем мање пристрасна. Ката и њен брат грозно су ме мучили, а он беше стрпљив као јагње; мада је чврстина, а не благост, чинила да он задаје мало невоље.

Он се извукао, а доктор потврди да је то, у великој мери, захваљујући мени, те ме је хвалио због моје бриге. Била сам ташта на његове похвале, те омекшам према оном путем кога их добијам, те тако Хиндли изгуби свог последњег савезника; мада ја нисам могла да заволим Хитклифа, и често сам се питала шта мој газда то види чему би се дивео код тог зловољног дечака, који никад, колико памтим, не узврати његову обзирност неким знаком захвалности. Није био дрзак према своме добротинитељу; био је, напросто, неосетљив; иако је савршено знао да његово срце држи у власти, и био свестан да само треба да проговори па да цела кућа мора да се повинује његовим жељама. На пример, сећам се када је господин Ерншо једном купио пар ждребаца на парохијском сајму, и сваком дечаку дао једног. Хитклиф узне лепшег, но тај брзо обангави, а кад он то откри, рече Хиндлију: „Мораш са мном заменити коње – мој ми се не свиђа; а аколи нећеш, рећи ћу твом оцу за батине које си ми уделио ове недеље, и показаћу му своју руку, која је црна до рамена.“ Хиндли се исплази и лупи му заушак. „Боље да то одмах учиниш,“ не попушташе он, умакавши

до трема (били су у штали); мораћеш; а ако кажем за ове ударце, биће ти враћени с каматом.“ „Губи се, псето!“ узвикну Хиндли, претећи му гвозденим тегом што се користи за мерење кромпира и сена. „Баци га,“ одговори он, стојећи мирно, „а онда ћу испричати како си се хвалио да ћеш ме избацити чим он буде умро, и видети хоће ли он тебе одмах истерати.“ Хиндли баци тег и згоди га у груди, те он паде, но се одмах осови, без даха и блед; а да ја то не спречих, он би одмах био отишао газди и постигао пуну освету пуштајући да га заступа стање његово, и износећи ко га изазва. „Узми, онда, мога ждрепца, Цигане!“ рече млади Ерншо. „А молим се да ти сломи врат; узми га и да си проклет, просјачки уљезу! И мог оца изварај за све што има – само му покажи после шта си, дете Сотонино. И ево ти овог, а надам се да ће ти он мозак избити!“

Хитклиф беше отишао да одвеже животињу и да је пребаци у свој одељак. Он је пролазио иза ње кадли Хиндли заврши свој говор бацивши га ударцем под њене ноге, и – не заставши да провери да ли су му наде испуњене – отрча што је брже могао. Ја се изненадих кад видех како се то дете хладнокрвно диже и наставља да спроводи своју намеру, замењујући седло и остало, а онда седа на нарамак сена, да савлада клонулост коју изазва жестоки ударац, пре него што уђе у кућу. Лако га убедих да

мени допусти да кривицу за његове модрице свалим на коња – мало га се тицало каква прича ће се испричати, пошто је добио оно што је хтео. Он се, у ствари, тако ретко жалио на овакве стрке, да сам збиља мислила да није осветљив; била сам сасвим преварена, као што ћеш чути.